

Ekim Devrimi'nin ve Üçüncü Enternasyonal'in istisnai niteliği

Aşağıda Nahuel Moreno'nun *Geçiş Programı'nın Güncellenmesi* adlı çalışmasının 4. tezi olan "Ekim Devrimi'nin ve Üçüncü Enternasyonal'in İstisnai Niteliği" bölümünü siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

***

Ekim Devrimi'nin zaferinden altmış üç yıl sonra bugün, onun bu yüzyılda bir istisna olduğunu, onun özelliklerinde bir başka devrimin daha gerçekleşmediğini kabul etmeliyiz. Ne muzaffer devrimlerin ne de yenilgiye uğramış olan devrimlerin herhangi birinde benzer bir devrimci süreç gerçekleşmemiştir. Ekim Devrimi bugüne kadar bir istisna olmuştur, tıpkı bu devrimin sonucu olan Üçüncü Enternasyonal'in de bir istisna olduğu gibi.

Ekim Devrimi'nin günümüze dek süren istisnai karakteri, Bolşevik Parti gibi bir partinin varlığıyla belirlenmiştir. Bu partinin ve dünya proletaryasının devrimci solunun yokluğunda, ne Ekim Devrimi'nin zaferi ne de onun en önemli kazanımı olan Üçüncü Enternasyonal'in kuruluşu gerçekleşebilirdi. Şunu vurgulamalıyız ki, Rus Devrimi bir taraftan insanlık için yeni bir çağı, dünya sosyalist devriminin çağını, başlatmış fakat diğer taraftan bir başka çağı da noktalamıştır. Ekim Devrimi, bir çağın bitişi ile bir diğerinin başlangıcının bileşimidir. Ekim Devrimi'nin belirleyici etkeni olan Leninist parti, bir önceki çağın, dünya proletaryasının elli yıllık yükselişinin ve zaferlerinin sonucudur. Bu çağ olmaksızın, Bolşevik Parti'nin ortaya çıkışını anlamak imkânsızdır. Farklılığı açıkça belirgin bir parti olarak ancak 1902'de ortaya çıkan ve ancak 1917 yılında bütünüyle yapılanmış hale gelen Bolşevik Parti'nin yapılandırılması için dünya proletaryası ve Rus partisi somut olarak elli yıl harcamışlardır.

Fakat Ekim Devrimi ve Bolşevik Parti olmaksızın, ne Üçüncü Enternasyonal'in

kurulması ne de Bolşeviklerin 'devrimin en temel ve en önemli görevi' dediği Avrupa sosyalist devriminin ve uluslararası sosyalist devrimin gelişimini ilerletmek mümkün olamazdı. Lenin ve Troçki'nin önderlik ettiği Üçüncü Enternasyonal, devrimci solun ilk emperyalist savaş öncesindeki ve savaş esnasındaki mücadelesi sayesinde proletaryanın önderlik krizinin üstesinden gelmeye başlamıştı. Üçüncü Enternasyonal'in kurulması, emperyalizm var olduğundan beri, uluslararası sosyalist devrime önderlik edecek bir dünya partisi anlamında merkezi ve devrimci bir Enternasyonalin kurulması yönündeki ilk denemeydi.

Ne Üçüncü Enternasyonal'in kuruluşu ne de Avrupa proletaryasının devasa yükselişi, otomatik bir şekilde hakikî, ulusal Bolşevik partiler yaratamazdı sadece bu partilerin temelini atabilirdi. Tarihsel deneyim bir kere daha göstermiştir ki bir Bolşevik partinin inşası, en tercih edilen nesnel koşullar dahi mevcut olsa asla nesnel koşulların otomatik bir ürünü olamaz. Eski devrimci solun propagandist, entelektüel veya sendikal bir geçmişi vardı; ve İkinci Enternasyonal'deki devrimci Marksist akımlar, reformizm içindeki bürokratik önderliğe karşı bir muhalefet olarak var olduklarından dolayı güçlü ve bağımsız bir örgüte sahip değildiler. İşte ulusal Bolşevik partilerin hızlı gelişimi için belirleyici öznel bir engel rolü oynayan da budur.

Dolayısıyla, ulusal Bolşevik partilerin yokluğu ve onları hemen kurmanın olanaksızlığı, sosyal-demokrasinin ihanetiyle de birleşince burjuvazinin, Almanya'da, İtalya'da, Macaristan'da ve tüm Avrupa'da sosyalist devrimin ilk emperyalist savaş ertesindeki dalgasının üstesinden gelebilmesini olanaklı kılmıştır. Birinci Dünya Savaşı ertesindeki bu devrimci dalganın yenilgisi, Rus proletaryasının yorgunluğu ve Alman proletaryasının da sosyal-demokrasi tarafından yenilgiye uğratılmışlığı ile birleşince bu durum Sovyetler Birliği'nde ve Üçüncü Enternasyonal'de bürokratikleşmenin başlamasına yol açmıştır. Buna ek olarak Sovyetler Birliği ve Üçüncü Enternasyonal'deki bu bürokratikleşme, savaş sonrası devrimci yükselişin yenilgisini izleyen yirmi yılda belirleyici politik etken olmuştur.

Lenin, kapitalizmin bir önceki aşamasına, emperyalist gericiliğin, genelleşmiş

gericiliğin aşaması demiş ve bu aşamayı evrimci ve reformist olarak nitelemiştir; fakat bu aşama kendisini, devrimci bir çağın ortaya çıkışıyla beraber karşı-devrimin aşamasına dönüştürmektedir. Emperyalizm, önceki aşamanın gerici metotlarını iç savaş metotlarına, açıktan karşı-devrimci yöntemlere dönüştürmektedir.

Sovyetler Birliği ve Rus Komünist Partisi içinde Stalinist bürokratik önderliğin zaferi, ilk işçi devletiyle Üçüncü Enternasyonal içindeki karşı-devrimci gelişmelerin sadece bir ifadesidir. Stalinizm öte yandan bu karşı-devrimci zaferlerin devamı için ve tüm dünyadaki işçiler ile proletaryanın mücadelesinin bu yüzyıldaki en trajik yirmi yılının [1923-43, *Troçkist*] başlaması için belirleyici bir etken olacaktır: işçiler için sadece yenilgilerden ve karşıdevrimin zaferlerinden oluşan bir yirmi yıl.